

DEA

TÆNKETANKEN DEAS ÅRSSKRIFT 2020

20

Indhold

3	Forord
5	Om Tænketanken DEA
6	Otte DEA-highlights fra 2020
11	Overblik over samtlige analyser i 2020
13	Medarbejdere i Tænketanken DEA
17	Medlemmer af Tænketanken DEAs faglige board
19	Finansiering

Forord: 10-års jubilæum midt i en corona-pandemi

Tænk tanken DEA kunne i det forløbne år fejre 10-års jubilæum. Og havde det ikke været for en global corona-pandemi, som på mange måder lukkede Danmark ned, så havde DEAs mange partnere og samarbejdspartnere befundet sig til forskellige faglige og festlige jubilæumsaktiviteter.

Sådan skulle det ikke gå. 2020 blev et specielt år, men som heldigvis også bød på nye muligheder for at lave analyser og netværk – det sidste på nye og digitale måder i form af en række ”velbesøgte” webinarer. Og DEA lancerede i alt 20 undersøgelser i løbet af 2020 på tværs af hovedområderne tidlig indsats, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser samt forskning og innovation.

I 10-års fødselsdagsgave fik DEA en helt ny hjemmeside – og i den forbindelse en digital profil, som passer til en mere moden og moderne tænketank. Den nye hjemmeside formidler viden sort på hvidt til den travle beslutningstager. Og i farver til alle, som ønsker at bruge lidt mere tid, så de får nuancerne med.

Også på den organisatoriske del er der sket nyt i 2020. I DEA har vi altid gjort en dyd ud af at være agile og fleksible, når nye problemstillinger skulle underkastes analyse og debat. Derfor har vi haft en organisation, hvor analytisk stærke medarbejdere i høj grad har gået på tværs af DEAs hovedområder.

I løbet af 2020 har DEA omstillet sig, så ledere og medarbejdere nu i højere grad end tidligere er organiseret i en stærk teamstruktur bestående af Team Tidlig Indsats, Team Ungdomsuddannelser, Team Videregående Uddannelser samt Team Forskning og Innovation.

Den nye teamstruktur afspejler højere krav til DEAs analyser i form af en høj grad af indsigt i eksisterende viden på feltet samt et styrket blik for, hvilke former for viden det givne felt aktuelt har behov for. Sideløbende med organiseringen i teams afholder DEA interne faglige seminarer, hvor medarbejdere på tværs af teams styrker kendskabet til og brugen af nye metoder og designs.

Udover traditionelle analyser og netværksaktiviteter har DEA i 2020 også været engageret i *Hvem vil børnene?*, som er et større projekt finansieret af LEGO Fonden. Projektet, som er fondens bidrag til Småbørnsløftet, har til formål at bringe viden i spil og skabe netværk til gavn for 0-6-åriges leg, læring og trivsel. Projektet løber frem til kommunalvalget den 16. november 2021.

Tænketanken DEAs aftryk på verden i 2020 er uddybet i dette årsskrift eksemplificeret ved en række highlights. Et arbejde som vil fortsætte i 2021, fordi DEA som ambition har at spille ind med ideer og viden, som kan styrke værdiskabelsen og væksten i Danmark – i både offentlige og private organisationer.

Målet er som altid at give beslutningstagere og praktikere adgang til viden, debat og netværk, som kan føre til endnu mere oplyste beslutninger for Danmark.

God læselyst!

Med venlig hilsen

Jakob Hald

Formand for Tænketanken
DEAs board

Stina Vrang Elias

Adm. direktør i
Tænketanken DEA

Om Tænk tanken DEA

Tænk tanken DEA producerer viden, debat og netværk om tidlige indsatser for 0-6-årige, ungdomsuddannelser og de videregående uddannelser samt forskning og innovation.

Det gør vi, fordi vi tror på, at viden og erfaring er afgørende i arbejdet med at styrke værdiskabelsen og væksten i Danmark – i både offentlige og private organisationer.

Derfor arbejder vi hver dag med at omsætte data og analyse til information, som giver både overblik og indblik. Ambitionen er at give beslutningstagere og praktikere adgang til viden, debat og netværk, som kan føre til endnu mere oplyste beslutninger for Danmark.

DEA er en non-profit og politisk uafhængig tænketank, som blev lanceret den 5. maj 2010. Bag DEA står foreningen DSEB (tidl. FUHU), der de sidste 130 år har arbejdet for at styrke adgangen til bedre uddannelse og forskning for danske virksomheder.

Bag DEA står desuden en støt voksende partnerkreds bestående af uddannelsesinstitutioner, virksomheder, fagforeninger og organisationer, som har meldt sig ind i DEA for at være med til at påvirke samfundsdebatten.

Otte analyse-highlights fra 2020

Tidlig indsats på 0-6-årsområdet

På 0-6-årsområdet har DEA haft som ambition at levere analyser, som kan kvalificere og skærpe den generelle kvalitetsdebat på området. I foråret lavede DEA to notater under den fælles titel "Hvilke voksne skal løfte kvaliteten i daginstitutionerne?"

Baggrunden for notaterne var, at regeringen med støttepartier havde indgået en politisk aftale til 500 mio. kr. om minimumsnormeringer, som skal øge andelen af voksne i forhold til børnene frem mod 2025 og på den måde løfte kvaliteten i de danske dagtilbud.

Debatten om kvalitet i dagtilbud og øgede minimumsnormeringer rejser spørgsmål om, hvem de flere voksne i dagtilbuddene skal være, og hvilket uddannelsesniveau, de bør have. Notaterne viste bl.a., at:

- Halvdelen af det pædagogiske personale i daginstitutioner har ikke en pædagoguddannelse. Af dem har de færreste en pædagogisk assistentuddannelse, og 40 pct. har grundskolen som højeste uddannelse.
- Samtidig arbejder en faldende andel af de pædagoguddannede i dagtilbud. Det skyldes både, at færre nyuddannede pædagoger arbejder i dagtilbud, og at en høj andel af de erfarne pædagoger forlader området.

Konklusionerne var tankevækkende og bør kalde på videre drøftelse og handling fra de ansvarlige aktører på feltet.

En anden kvalitetsdebat, som DEA har spillet ind til i 2020, er hvordan små børn sikres en god overgang fra dagtilbud til skole. Det gjorde vi i notatet "Omgængere er udfordret socialt og fagligt" som satte fokus på de børn, som ikke får en god skolestart. Notatet viste bl.a., at:

- Omkring 1.300 børn, der begynder i børnehaveklassen, ender med at gå om og er udfordret både socialt og fagligt.
- Omgængere klarer sig signifikant dårligere end de øvrige børn, de startede i skole med, ved de nationale tests i dansk i 2. klasse og matematik i 3. klasse.
- Børnene udtrykker også langt oftere, at de ikke er glade for deres skole, og at de tit bliver drillet, så de bliver kede af det.

Ungdomsuddannelser

2020 blev i høj grad præget af den globale corona-pandemi, således også undervisere og elever på de danske gymnasier og erhvervsskoler, som i al hast måtte omstille undervisningen til digitale medier. En omstilling, som det var oplagt at undersøge nærmere ved at spørge ind til undervisere og elevers oplevelse af oplevet læringsudbytte og trivsel sammenlignet med normal fysisk undervisning. Derfor handlede DEA i foråret hurtigt og lavede sammen med eVidenCenter, Det Nationale Videnscenter for e-læring, undersøgelsen "Gymnasiers og erhvervsskolelæreres erfaringer med fjernundervisning". Den viste bl.a., at:

- Fjernundervisningen under coronanedlukningen krævede stor omstillingsparathed og en massiv indsats fra lærere, skoler, elever og forældre.
- Undervisningen var dog mere ensformig, og elever havde samlet set et lavere læringsudbytte. En mindre gruppe elever trivedes under fjernundervisningen, mens mange kæmpede med skolearbejdet og motivationen – herunder særligt de fagligt svageste elever.

Der har naturligt været stor interesse for denne undersøgelse, som rejser en række vigtige perspektiver for arbejdet med undervisningskvalitet, som DEA arbejder videre med også i 2021.

En anden kvalitetsdebat, som DEA satte fokus på i 2020, var hvordan fagligt udfordrede elever klarer sig på de gymnasiale uddannelser. Baggrunden for den undersøgelse var, at der gennem de seneste tyve år er flere fagligt udfordrede elever, der vælger at starte i gymnasiet efter grundskolen. Notatet viste bl.a., at:

- Fagligt udfordrede elever er blevet mere tilbøjelige til at vælge gymnasiet. I 2003 startede hver tiende af de unge med de 20 pct. laveste karakterer på en gymnasial uddannelse; i dag er det mere end hver fjerde.
- De fagligt udfordrede elever trives dog dårligere på gymnasiet, og de er mindre tilbøjelige til senere at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Videregående uddannelser

DEA har i 2020 stillet skarpt på værdien af efteruddannelse og investeringer i efteruddannelser på det videregående område. Baggrunden for dette fokus er, at DEA oplever en stigende efterspørgsel på læring og uddannelse efter endt ordinær uddannelse, men også at der mangler viden om de økonomiske effekter af videregående voksen- og efteruddannelse. I ét notat "Løneffekter af videregående efteruddannelser", fandt DEA bl.a., at:

- Deltagere oplever samlet positive, men moderate løneffekter.
- Deltagere, der tager en hel videregående voksen- og efteruddannelse, opnår signifikant større løneffekter end deltagere, der tager kortere kursusforløb.
- Ligeledes er der positive løneffekter ved at efteruddanne sig for yngre deltagere, deltagere med en erhvervsuddannelse eller en kort og mellemlang videregående uddannelse samt deltagere på efteruddannelser indenfor retningerne erhvervsøkonomi, administration og jura.

DEA finder altså positive løneffekter af videregående efteruddannelse, hvilket rejser spørgsmålet, om disse effekter så er afspejlet i offentlige investeringer i området. I et andet notat, nemlig "Offentlige udgifter til videregående efteruddannelse halveret" fandt DEA bl.a., at:

- Udgifterne til de videregående *efteruddannelser* er faldet med 56 pct. I perioden 2009 til 2018. Faldet skyldes bl.a. en lavere sats for uddannelsesstøtten samt en stramning af antal støtteberettigede.
- Mens udgifterne til videregående efteruddannelse udgjorde 4 pct. af de samlede offentlige udgifter til det videregående område i 2009, var andelen faldet til kun at udgøre 1,3 pct. i 2018.

Konklusionerne giver anledning debat om, hvilke forhold der har drevet udviklingen og om fordelingen af midler til henholdsvis ordinær videregående uddannelse og videregående efteruddannelse er hensigtsmæssig i et større uddannelsespolitisk perspektiv.

Endelig satte DEA også fokus på effekterne af fremdriftsreformer i notatet "Unge er hurtigere gennem uddannelsessystemet". Undersøgelsen er samfundsøkonomisk relevant, fordi jo yngre de studerende er, når de dimitterer, des mere forøges deres livstidsindkomst og dermed også deres samlede skattebetalinger. Samtidig tager stadig flere unge en videregående uddannelse, hvilket skærper problemstillingens vigtighed. Notatet fandt bl.a., at:

- Gennemsnitsalderen for dimittender er faldet med ca. et år på de korte og mellemlange videregående uddannelser over de seneste 15 år. På de lange videregående uddannelser er de unge knap to år yngre, når de er færdige, hvilket giver en samfundsøkonomisk gevinst på 9-10 mia. kr. årligt.
- Den faldende dimittendalder skyldes både færre sabbatår, men også at de unge fuldfører deres uddannelse hurtigere end tidligere.

Forskning og innovation

Også på området forskning og innovation satte DEA fokus på, hvilke implikationer coronapandemien førte med sig. Det skete med debatoplægget "Forskningsfinansiering under corona-krisen", med hvilket DEA ønskede at rejse en debat om, hvad vi kunne forvente os af den akutte finansiering af coronarelateret forskning. Og ikke mindst hvad vi kan lære, så forskningen fremadrettet bedst muligt bidrager til håndteringen af såvel nye kriser som andre væsentlige samfundsudfordringer.

Debatoplægget konkluderede bl.a., at:

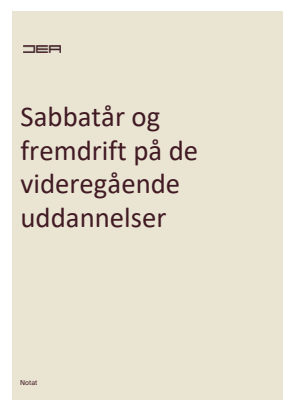
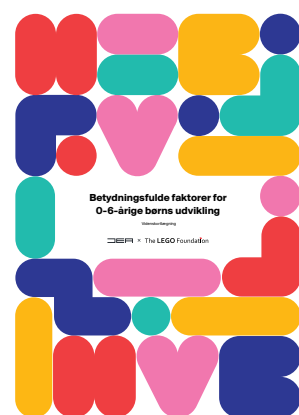
- De danske forskningsfinansierende aktører bevilgede fra marts til juni 2020 godt 370 mio. kr. til coronarelateret forskning.
- Den ekstraordinære reaktion fra fonde og forskere kræver langsigtet opfølgning, hvis vi skal lære af krisen og undgå de risici, som er forbundet med at uddele så betydelige midler til et relativt snævert forskningsemne over ganske få måneder.

Op til folketingspartiernes forhandlinger om forskningsreserven satte DEA fokus på, hvilken forskning, som aktører tæt på praksis efterspørger. Det skete i rapporten "Hvilken viden efterspørger dagtilbud?". Rapporten fandt bl.a., at:

- Der er stor efterspørgsel på dansk dagtilbudsforskning fra daginstitutionsledere og dagtilbudsschefer i kommunerne.
- Der er visse emner og typer af forskning, som i høj grad efterspørges af aktørerne, men som ikke imødekommes i den eksisterende forskning.

Oversigt over Tænketanken DEAs udgivelser i 2020

- **Hvilke voksne skal løfte kvaliteten i daginstitutioner?**
- **Omgængere er udfordret social og fagligt**
- **Betydningsfulde forhold for små børns udvikling**
- **Mænd opvokset i lavindkomstfamilier sakker bagud**
- **Den krøllede vej til en erhvervsuddannelse**
- **Offentlige udgifter til videregående efteruddannelser halveret**
- **Gymnasiers og erhvervsskolars erfaringer med fjernundervisning**
- **Krisetid påvirker dimittenders jobjagt kortvarigt**
- **Unge med ufaglærte og faglærte forældre fravælger erhvervsuddannelserne**
- **Løneffekter af videregående voksen- og efteruddannelse**
- **Erfaringer med fjernundervisning på VEU-området**
- **Hver tredje virksomhed har stadig akademikere ansat efter den første**
- **Unge er hurtigere gennem uddannelsessystemet**
- **Flere fagligt udfordrede elever på de gymnasiale uddannelser**
- **Social mobilitet på de videregående uddannelser**
- **Sociale kompetencer giver ufaglærte flere jobmuligheder**
- **Usikkerhed for nyudklækkede ph.d.'er på universiteterne**
- **Forskningsfinansiering under corona-krisen**
- **Ansvarlige for gul stue efterlyser relevant forskning**
- **Hvordan kan 'missioner' sætte retning for den grønne omstilling**

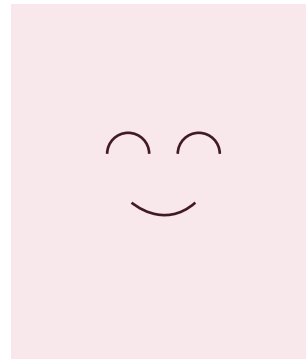
Medarbejdere i Tænketanken DEA

Anne Fløe
Konsulent

Anne Sofie Bergmann
Konsulent

Cecilie Zacher-Gremaud
Presse- og kommunikations-
konsulent

Charlotte Kinimond Hassø
Programleder for tidlig indsats

Clara Berg Larsen
Projektassistent

Jack Nierras Beltran
Projektassistent

Jeppe Wohler
Programleder for forskning
og innovation

Jon Østergaard Eilenberg
Seniorkonsulent

Jonas Krog Lind
Seniorkonsulent, ph.d.

Josefine Kjær
Projektassistent

Katinka Bjørk Burke
Projektassistent

Kristian Thor Jakobsen
Cheføkonom, ph.d.

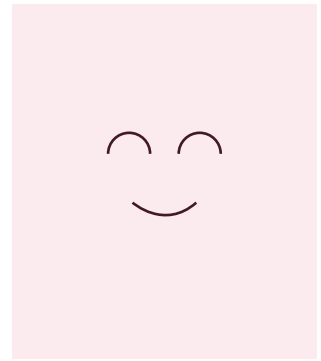
Lena Lindbjerg Sperling
Seniorøkonom, ph.d.

Lise Bendix Lanng
Seniorkonsulent

Lukas Hidan
Økonom

Katrine Venborg
Konsulent

Mads Fjord Jørgensen
Programleder for videre-
gående uddannelser

Maria Theresa Norn
Analysechef, ph.d.

Marianne Gjerding
Regnskabsmedarbejder

Nikolaj Jønsson
Projektassistent

Olav Stavnem
Projektassistent

Ole Larsen
Kommunikations -og
pressechef

Sebastien Bigandt
Seniorkonsulent

Sidse Frich Thygesen
Programleder for ungdoms-
uddannelser

Sidsel Fuglsang

Konsulent

Signe H. Falkencrone

Økonom

Signe Koch

Økonom

Stina Vrang Elias

Adm. direktør

Tarek Ziad Choheiber

Projektassistent

**Tobias Høygaard
Lindeberg**

Udviklingschef, ph.d.

Victor Severin Gram

Projektassistent

Medlemmer af Tænketanken DEAs faglige board

Ane Hendriksen

Direktør, uddelingsområder,
VELUX FONDEN

Brian Bech Nielsen

Rektor, Aarhus Universitet

Gitte Nørgaard

Direktør, Aarhus Business
College

Jakob Hald

Direktør, Konkurrence- og
Forbrugerstyrelsen

John Meinert Jacobsen

Administrerende direktør, AOF

Lisbet Thyge Frandsen

Board Professional & Senior
Advisor

Niels Egelund

Rektor, Erhvervsakademi
Kolding

Niels Ploug

Direktør, personstatistik,
Danmarks Statistik

Philipp Schröder

Professor, ph.d., Aarhus
Universitet

Tænk tanken DEAs finansiering

Fra 1. januar 2015 blev DEA igen en integreret del af sin stifter, DSEB, hvorfor der ikke længere udarbejdes et selvstændigt regnskab for DEA. Det betyder, at den indtægt, der tidligere blev registreret som tilskud fra DSEB, nu er erstattet af tilskud til konkrete projekter og dækning af en del af DEAs omkostningsbase, herunder DEAs ledelse.

DEA er non-profit og reinvesterer et eventuelt økonomisk overskud i nye analyser, projekter, arrangementer m.v.

DEAs budget varierer fra år til år, men ligger på ca. 20 mio. kr. årligt og består af fire finansieringskilder:

- Basisbidrag fra DSEB på ca. 6 mio. kr.
- Partnerbidrag (medlemskontingenter) på ca. 2,5 mio. kr.
- Projektmidler fra DSEB på ca. 6,7 mio. kr.
- Eksternt finansierede projekter på ca. 5,5 mio. kr.

Med udgangen af 2020 har DEA 24 fastansatte akademiske medarbejdere og 8 projektassistenter (studentemedhjælper).

DEA

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu